

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	MLB/LB/2001/8798 I		11 juli 2001

Onderwerp	Doorkiesnummer
Evaluatie papierconservering 'Metamorfoze'	

Met brief van 27 oktober 2000, nr. bib-2000.1739/5, bracht de Raad voor Cultuur advies uit over het rapport 'Metamorfose van papier naar digitaal. Evaluatie van Metamorfoze 1997-2000 en vooruitblik naar 2004' van de door mij op 15-12-1999 ingestelde evaluatiecommissie. De raad betrok hierbij tevens de brief van 24 augustus 2000 van de algemeen directeur van de KB aan de evaluatiecommissie. Het rapport, mijn adviesaanvraag aan de raad, de brief met bijlage van de algemeen directeur van de KB en het advies van de raad voeg ik ter kennisneming hierbij.

Het advies geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen, waarbij ik de door de raad gehanteerde indeling volg.

Algemeen

Ik deel de waardering die de raad uitspreekt voor de kwaliteit en diepgang van de evaluatie die de Evaluatiecommissie in korte tijd heeft verricht.

De raad spreekt zijn teleurstelling uit over de op het moment van uitbrengen van het advies geldende financiële situatie. Tot mijn genoegen kan ik melding maken van enige verbetering sindsdien. In afwijking van de situatie waar de raad nog van moest uitgaan, is thans voor de voortzetting van Metamorfoze op basis van de Cultuurnota 2001-2004 en het Wetenschapsbudget een bedrag van f. 6 + 4 = 10 mln. beschikbaar. Aan de wens van de raad dat bij de Najaarsnota nog een heroverweging kon plaatsvinden is tegemoetgekomen. Op grond van de Najaarsnota 2000 is aan de Koninklijke Bibliotheek (KB) een bedrag ineens ad f. 10 mln. toegekend ten behoeve van Metamorfoze. In totaal kan daarmee voor Metamorfoze in de periode tot 2005 worden beschikt over f. 20 mln.

Prioritering

De Evaluatiecommissie deed de aanbeveling om in de komende periode voorrang te geven aan de Nederlandse boekproductie in afwijking van de huidige werkwijze binnen Metamorfoze waarbij de Nederlandse boekproductie en geselecteerde literaire collecties min of meer synchroon worden aangepakt. De raad neemt afstand van deze aanbeveling, zoals de algemeen directeur van de KB ook al had gedaan.

MLB/LB/2001/8.798

Ik heb begrip voor de zorg van de Evaluatiecommissie dat de behandeling van de Nederlandse boekproductie veel tijd gaat kosten en voor de wens door prioritering de duur in te korten. Ik deel echter de argumentatie van de KB en de raad voor voortzetting van de tot nu toe gehanteerde meerstromenaanpak. De grotere hoeveelheid middelen waarover thans kan worden beschikt, biedt daartoe ook de mogelijkheid.

Financiering en exploitatie

De Evaluatiecommissie doet een voorstel voor een drastische schaalvergroting en versnelling van het project. Daartoe zou een bedrag van circa f. 250 tot 300 mln. als bedrag ineens of in één kabinetsperiode beschikbaar moeten worden gesteld in de vorm van een fonds.

De raad ondersteunt de voorgestelde versnelling maar merkt op dat de financieringsvoorstellen van de Evaluatiecommissie de nodige vragen oproepen. Die hebben vooral betrekking op de suggestie enerzijds dat het kabinet daarvoor ineens de benodigde middelen ter beschikking zou stellen en de mogelijkheid anderzijds van inschakeling van private financiering en de veronderstelling dat er bij wetenschap, onderwijs en een breed publiek een markt aanwezig is. De raad vindt ten principale dat de zorg voor het behoud en de toegankelijkheid van het nationale 'papieren geheugen' tot de overheidstaken moet worden gerekend.

Ik reken in beginsel de zorg voor het behoud van het papieren geheugen tot de taak van de eigenaar van het materiaal. Behoud, conservering en toegankelijkheid behoren tot de reguliere verantwoordelijkheden van iedere collectiebeheerder, waarvoor in de jaarlijkse begroting ook de nodige exploitatiemiddelen moeten worden opgenomen. De overheid is op drie gronden bij de papierconservering betrokken. Uitgaande van het hiervoor geformuleerde principe is de overheid direct verantwoordelijk in die gevallen waarin zij de eigenaar resp. beheerder is van collecties. In de tweede plaats geldt een betrokkenheid op grond van haar algemene verantwoordelijkheid voor het nationale erfgoed. Tenslotte is er op het terrein van het papierbehoud thans sprake van een achterstandssituatie die een extra inspanning en een extra bijdrage van de rijksoverheid rechtvaardigt. De eerder vermelde rijksbijdrage aan (de voortzetting van) Metamorfoze is daarop gebaseerd.

In de lijn van het bovenstaande bestaat ook contact met het particulier initiatief in de vorm van het Nationaal Bibliotheek Fonds.

Overige opmerkingen en suggesties

Ad 1. Overeenkomstig het advies van de raad handhaaf ik de Beoordelingscommissie. De werkingsduur daarvan is verlengd tot 1 januari 2005. De instellingsbeschikking is voorts aangepast in verband met de nu ingevoerde lumpsum-financiering voor de literaire collecties.

Ad 2. In overleg met de KB en instellingen uit de archief- en erfgoedsectoren zullen ook collecties uit die andere sectoren in kaart gebracht worden en zal bekeken worden hoe met collecties die nu niet onder het programma Metamorfoze vallen kan worden omgegaan.

Ad 3. Het vraagstuk welke nadere voorwaarden kunnen en moeten worden gesteld inzake zeggenschap en verwante vraagstukken bij conservering van materialen heeft mijn aandacht. Waar nodig zal ik aanvullende voorwaarden in deze zin stellen.

Ad 4. De raad onderstreept het belang van (uiteindelijk digitale) beschikbaarheid van het geconserveerde product. Ik ben het met de raad eens dat doel van de conservering mede is te bewerkstelligen dat de stringente beperkingen in de beschikbaarheid en toegankelijkheid van het origineel worden gecompenseerd door ruime en eenvoudige beschikbaarheid en toegankelijkheid van de vervaardigde microfilm en zo mogelijk digitale versies daarvan. De microfilm leent zich in het algemeen ook goed om omgewerkt te worden tot een digitale versie.

MLB/LB/2001/8.798

Het ligt in de bedoeling om met toepassing van nog te ontwikkelen selectiecriteria geleidelijk en binnen de budgettaire mogelijkheden geconserveerd materiaal digitaal beschikbaar en toegankelijk te maken.

Ad 5. De wenselijkheid en mogelijkheid van deponering wordt betrokken bij de uitwerking van het hiervoor onder de punten 3 en 4 gestelde.

Afschrift van deze brief zend ik aan de Raad voor Cultuur, de Raad van Advies voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid, de evaluatiecommissie, de beoordelingscommissie Metamorfoze, de algemeen directeur van de KB, de Algemeen Rijksarchivaris en de voorzitter van het Nationaal Bibliotheek Fonds.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. van der Ploeg.

OCenW

Ministerie van
Cultuur enEuropaweg 4
Postbus 25000
2700 LZ Zoetermeer
Telefoon (079) 323
Telefax (079) 323Aan de Raad voor Cultuur
Postbus 61243
2506 AE DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	MLB/LB/2000/26.671		12 juli 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
adviesaanvraag metamorfoze			

Geachte Raad,

In mijn adviesaanvraag d.d. 2 mei 1997 inzake het behoud van het literair erfgoed met kenmerk MLB/LB/97.48 kondigde ik aan het Metamorfoze-programma in de lopende cultuurnotaperiode te laten evalueren. Deze evaluatie heeft inmiddels plaatsgevonden. Het rapport 'Metamorfose van papier naar digitaal. Evaluatie van Metamorfoze 1997 -2000 en vooruitblik naar 2004' doe ik u bijgaand toekomen.

Ik verzoek u mij uw oordeel te geven over het rapport, in het bijzonder ten aanzien van de bepleite prioritering en de mogelijk geachte commerciële exploitatie van digitaal erfgoed alsmede de mogelijkheden tot cofinanciering door andere overheden en sponsoring.

Graag ontvang ik uw advies eind september van dit jaar.

Een afschrift van de adviesaanvraag met het rapport zend ik ter kennisneming aan de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid. Verder zal ik het rapport, met een afschrift van de adviesaanvraag, ter kennisgeving zenden aan: de Koninklijke Bibliotheek, de Beoordelingscommissie Metamorfoze, het Nationaal Bibliotheekfonds, de Koninklijke Akademie van Wetenschappen en het Algemeen Rijksarchief.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. van der Ploeg.

